

*Лія Олійник,
ORCID iD 0000-0003-1035-6521
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії й методики
дошкільної та початкової освіти
Миколаївський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
вул. Адміральська, 4-а, 54001, м. Миколаїв, Україна
liia.oliinuk@moipro.mk.ua*

ОЗНАЙОМЛЕННЯ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ З ТЕХНОЛОГІЄЮ «СТОРИТЕЛІНГ» ІЗ МЕТОЮ ВИХОВАННЯ БАЗОВИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ

У науково-методичній статті висвітлено окремий досвід викладача післядипломної освіти з ознайомлення педагогів закладів дошкільної освіти Миколаївської області з технологією «сторітелінг». Актуалізовано використання названої технології з виховною метою. Проаналізовано можливості зазначеної технології у вихованні базових якостей особистості в майбутніх учнів Нової української школи.

У публікації вперше розглянуто авторський підхід до розвитку професійної компетентності педагогів закладів дошкільної освіти щодо складання повчальних історій для формування базових якостей особистості старших дошкільників. Визначено, що технологія «сторітелінг» може бути успішно використана для досягнення цієї мети.

Ключові слова: *виховання базових якостей особистості; здобувачі післядипломної освіти; старші дошкільники; технологія «сторітелінг».*

© Олійник Л. М., 2023

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими й практичними завданнями. Готовність до Нової української школи прийнято розглядати як системну характеристику розвитку дитини старшого дошкільного віку, що виявляється у сформованості її компетентностей. Їх формують через прищеплення ціннісного ставлення до оточення й довкілля, розвивають за сприятливих умов у різноманітних ситуаціях набуття життєвого досвіду та спілкування, які дитина проживає в родині й у закладі дошкільної освіти. Це питання набуло особливої актуальності з упровадженням освітньої реформи Нова українська школа у 2017 році та оновленням головних нормативних документів у перших двох ланках освіти: Державного стандарту початкової освіти у 2019 році та Базового компонен-

та дошкільної освіти (далі БКДО) у 2021 році. Натомість мало хто з освітян і тим паче батьків старших дошкільників звертають увагу на виховання в дітей базових якостей особистості. Однак сформованість цих якостей певною мірою буде впливати на успішність учнів Нової української школи. «Саме зрілість особистісних якостей та психічних процесів забезпечує успішність розвитку навчальних навичок на наступних етапах шкільного життя. У молодшому шкільному віці розгортається навчальна діяльність, яка спирається на вікові надбання дитини дошкільного віку та потребує належних педагогічних форм та методів роботи», – зазначається в головному документі дошкільної освіти (БКДО, 2021).

Українська освіта переживає скрутні часи. Спочатку два роки ковідної ситуації, нині півтора року як на територію нашої

держави вторглися війська російської федерації. Питання безпеки учасників освітнього процесу спричинило те, що під час воєнних подій у країні навчання відбувається за очною, дистанційною та змішаною формами, «залежно від можливостей фонду захисних споруд у певних закладах освіти» (Лист МОН, 2023).

Здобувачі післядипломної освіти за напрямом «педагогічні працівники закладів дошкільної освіти», які проходять курси підвищення кваліфікації раз на п'ять років за 120-годинною програмою прагнуть оновити, удосконалити фахові компетентності, тому опрацювання сучасної нормативної бази, ознайомлення з унікальними технологіями та методиками здійснення дошкільної освіти, оволодіння якими дає змогу їм бути більш успішними у професійній діяльності, викликає жвавий професійний інтерес. Особливий попит має фахова тематика, знання та вміння, що можна застосувати під час будь-якої форми організації освітнього процесу з дошкільниками: в очному, дистанційному чи змішаному форматі.

Надзвичайно актуальним стає вміння складати та розповідати повчальні історії з метою формування базових якостей особистості старших дошкільників, що можна надбати, опанувавши технологію «сторітелінг».

Обраний напрям входить до складу науково-дослідної теми кафедри теорії й методики дошкільної та початкової освіти Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (далі МОШПО) «Підвищення фахової компетентності педагогічних працівників із формування цілісної картини світу в дітей дошкільного та молодшого шкільного віку» (Затверджено рішенням вченої ради МОШПО від 26 квітня 2017 року протокол № 4).

Аналіз основних досліджень і публікацій із зазначеної проблеми. У вітчизняній освіті старших дошкільників (дітей 6–7 року життя) процес виховання базових якостей особистості розглядають

як сукупність особистісних якостей дитини, що закладаються в дошкільному дитинстві та забезпечують прояв її активності в природному та соціальному оточенні: активність, відповідальність, ініціативність, креативність, самостійність, спостережливість, справедливість, чуйність, шанобливе ставлення до людей різного віку (БКДО, 2021, с. 36).

Питання виховання базових якостей особистості старших дошкільників набуло особливої гостроти та актуальності відтоді, як розпочато реалізацію Концепції нової української школи. Вона наголошує на зміні підходів до навчання здобувачів освіти, як того потребують сучасні реалії: перевагу розвитку мислення над запам'ятовуванням готових знань. Суспільство дійшло розуміння, що надрання академічна підготовка до школи, яка не відповідає віковим можливостям дитини дошкільного віку, не стимулює її розвиток, а навпаки створює передумови труднощів у початковій школі та є основою емоційного насильства над дітьми, постійних неадекватних вимог з боку їхніх батьків до вихователів закладів дошкільної освіти: навчати дошкільників розв'язувати задачі та приклади, читати, писати.

«Особистісно орієнтований підхід до організації змісту та процесу дошкільної освіти передбачає визначення базових якостей особистості, розвиток її активності, самостійності, ініціативності та креативності як індикаторів ефективності освітнього процесу», – указано в документі, що визначає портрет випускника закладу дошкільної освіти (БКДО, 2021).

Дослідженнями формування певних базових якостей дошкільників займалися Г. В. Беленька (розвиток відповідальності), С. А. Васильєва (виховання шанобливості), Н. В. Гавриш (розвиток допитливості), В. В. Маршицька (розвиток самостійності), С. П. Нечай (формування міжособистісного партнерства), О. А. Остряньська (формування міжособистісної злагоди), Г. В. Орлова (розвиток креативності), О. П. Полякова (виховання чуйності),

В. В. Рагозіна (розвиток спостережливості), Н. А. Шкляр (виховання справедливості) (Беленька Г., Гавриш Н., Васильєва С. та ін., 2015). Дослідниці наголошували на тому, що виховання базових якостей особистості у старших дошкільників має базуватися на гуманістичних засадах та йти шляхом присвоєння моральних норм й спиратися на вагому рушійну силу – сучасні інновації в галузях дошкільної педагогіки, психології, спеціальної та корекційної педагогіки, медицини. Розглядаючи розвиток креативності як базової якості особистості в дітей дошкільного віку засобами квесту, науковці та практики доходять висновку, що «в основі креативності лежить процес пошуку, а не здобуття готових знань» (Клименюк Н. В., Медведєва С. В., Малікова Л. А., 2022). Саме цим підходи до навчання в Новій українській школі відрізняються від традиційних уявлень про освіту. Це підтверджує, що педагогам необхідно освоїти дошкільну ланку освіти технологій розвитку базових якостей особистості майбутніх учнів Нової української школи.

Під час війни на шпальтах Полтавського обласного репозитарію освітніх матеріалів «Навчайся і навчай» для дистанційного компонента освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти розміщено методичні рекомендації щодо використання технології сторітелінгу в мовленнєвій діяльності дітей дошкільного віку. Розглянуто методи та прийоми, вимоги до педагогів під час використання цієї технології в освітньому процесі (Кулік В. Ф., 2022). Ідеться про використання в мовленнєвій діяльності дітей дошкільного віку технології «сторітелінг», як от: прийоми та методи, вимоги до педагогів під час використання технології «сторітелінг» в освітньому процесі. Матеріали адресовано педагогам дошкільля з метою організації та проведення таких форм роботи, як: заняття, ігри з картками Володимира Проппа, «кубиками історій», а також для складання історій за «картинками-коміксами».

Окреслення невирішених питань, порушених у статті. Аналіз друкованих

та інтернет-джерел із досліджуваної проблеми за останнє десятиліття показав, що закордонні та вітчизняні науковці й практики діляться власним успішним досвідом застосування технології «сторітелінг» в освітньому процесі з вирішення різноманітних освітніх завдань на всіх освітніх ланках у різних форматах. Нині триває процес реформування дошкільної освіти. Узгодження нормативної бази, та увідповіднення з нею умов перебування дітей у закладах дошкільної освіти. Питанням дошкільної освіти, що є невіддільною першою ланкою в системі освіти України перед початковою освітою, треба приділяти пильну увагу й ретельно врахувати освітні зміни, адже старші дошкільники є майбутніми першокласниками Нової української школи.

У БКДО (2021) виокремлені базові якості особистості старшого дошкільника, що сприяють якісному проживанню дошкільного дитинства та успішному навчання в початковій школі. Вітчизняні вчені розглядають їх як найважливіші для особистісного зростання людини, на них ґрунтується фундамент особистісної культури дитини дошкільного віку. Опорний рівень якостей є основою формування моральних якостей дошкільника: здатність розуміти інших людей, змогу ставати на їхнє місце, співпереживати їм, визнання чеснот і переваг інших людей, бажання допомагати за власним бажанням, робити людям добро, не чекаючи винагороди (Беленька Г., Гавриш Н., Васильєва С. та інші, 2015). Вони напрацювали методики виховання базових якостей особистості дитини та конкретні методичні рекомендації й практичні розробки для впровадження в широку освітню практику, проте можливості технології «сторітелінг» для їхнього формування в дошкільників у вітчизняній науці не розглядали.

У БКДО зазначено, що «сучасна дошкільна освіта потребує розвинених рефлексивних умінь вихователя. Педагог має бути здатний виявляти їх, орієнтуючись на вікові та індивідуальні особливості розвитку дітей, організаційні та змістові

характеристики освітнього процесу в різних групах дошкільного закладу». Умови воєнного стану потребують інших підходів до організації дошкільної освіти, тож поданий надалі авторський підхід до розвитку професійної компетентності педагогів закладів дошкільної освіти щодо складання повчальних історій для формування базових якостей особистості старших дошкільників, що пройшов трирічну апробацію в навчальних групах педагогів закладів дошкільної освіти МОППО в умовах очного та дистанційного навчання, стане в пригоді для підвищення кваліфікації педагогів закладів дошкільної освіти.

Метою статті є розкрити широкому педагогічному загалу авторський підхід ознайомлення педагогів закладів дошкільної освіти Миколаївської області з технологією «сторітелінг» та розвитком їхньої професійної компетентності щодо складання повчальних історій із формування базових якостей особистості старших дошкільників.

У статті поставлено такі **завдання**:

1. Проаналізувати джерела з проблеми застосування технології «сторітелінг» в освіті взагалі та дошкільній освіті зокрема.

2. Запропонувати авторський підхід до розвитку професійної компетентності педагогів закладів дошкільної освіти зі складання повчальних історій для формування базових якостей особистості старших дошкільників.

3. Систематизувати практичні напрацювання вихователів закладів дошкільної освіти із зазначеної тематики та навести літературно оброблені приклади їхніх авторських сторі, що спрямовані на формування базових якостей особистості старших дошкільників.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням набутих наукових результатів.

Педагоги закладів дошкільної освіти мають володіти набором технологій, методів, прийомів, щоб успішно виховувати базові якості особистості в майбутніх

учнів Нової української школи, тому тема «Застосування технології «сторітелінг» з метою формування базових якостей особистості старших дошкільників» серед навчальних занять у програмі підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів, навчально-допоміжного персоналу в галузі освіти для вихователів закладів дошкільної освіти МОППО є актуальною протягом трьох років.

«Сторітелінг – це наука, без якої не обійтися: у професійному та повсякденному житті ми щодня розказуємо історії, чуємо їх та хочемо бути почутими», – зауважує Марк Лівін, обізнаний із цього питання письменник, журналіст та блогер (Лівін М., 2020). Педагог закладу дошкільної освіти – це освітянин-універсал, що має цілеспрямовано розвивати власну мовленнєву компетентність, адже про необхідність володіти словесним мистецтвом писав свого часу видатний вітчизняний педагог Василь Сухомлинський, переконаний у тому, що... «слово у руках вихователя такий же могутній засіб, як музичний інструмент у руках музиканта, як фарби в руках живописця, як різець і мармур у руках скульптора. Як без скрипки немає музики, без фарби та пензля – живопису, без мармуру і різця – скульптури, так без живого, трепетного, слова, що хвилює, немає школи, педагогіки. Слово – це ніби той місток, через який наука виховання переходить у мистецтво, майстерність» (Сухомлинський В. О., 1977, с. 160).

Віддавна люди розуміли: якщо сухі факти перетворити в захопливу історію, то подана в ній інформація стає особистим надбанням слухачів, оскільки так її краще сприймати та запам'ятовувати. Технологія «сторітелінг» народилася в Англії як мистецтво захопливої розповіді. У перекладі з англійської *storytelling* – розповідання історій. Широкого розголосу ця технологія набула відтоді, як Девід Армстронг – голова міжнародної компанії *Armstrong International* у 90-х роках ХХ століття описав у книзі власний досвід її застосування у своєму бізнесі. Під час приймання на роботу в компанію «новачків» він ввів їх у

курс справ не офіційною мовою інструкцій та наказів, а розповідаючи емоційні мотивувальні історії про свою компанію. Було виявлено, що люди, яких так зустрічали, швидше могли адаптуватися до роботи, ліпше розуміли її специфіку та досягали вищих результатів роботи, що зумовлювало успішну діяльність фірми і збільшення її прибутків. У бізнесі все прозоро: якщо застосована технологія дає прибутки, то вона має право на життя.

У ході дослідження з розкриття можливостей донесення інформації за допомогою сторітелінгу в нинішніх умовах Т. І. Куцай було доведено, що передача інформації за допомогою історій надзвичайно ефективна, тож технологію «сторітелінг» варто вивчати, досліджувати, аналізувати та використовувати на практиці (Куцай Т. І. 2020). Ця технологія не залишає байдужими фахівців різних спеціальностей. Нині технологія викликає зацікавлення освітян по всьому світу, тому що навчання дітей та дорослих будь-якого віку у формі розповідання історій дає вагомий освітній результат. Про наслідки навчання за допомогою технології «сторітелінг» ідеться в закордонних працях (Egan K., 1989; Rossiter M., 2002).

В Україні дослідженням сторітелінгу почали займатись у XXI столітті. Ця технологія і досі вважається інновацією в освіті на різних освітніх ланках. Було з'ясовано, що технологію «сторітелінг» можна застосовувати як сучасний інструмент у професійній підготовці майбутніх педагогів (Паламар С. П., Науменко М. С., 2019). У ході нашого дослідження, що присвячено навчанню дорослих, було з'ясовано можливість використання цієї технології як інструменту підвищення кваліфікації педагогів закладів дошкільної освіти.

Досліджуючи роль сторітелінгу в педагогічній практиці викладача, Ю. А. Маковецька-Гудзь доходить висновку, що слід поширювати цей метод викладання та заохочувати до нього, оскільки він зумовлює збагачення усного мовлення та допомагає запам'ятати матеріал. Цей метод у сучасній освітній ситуації є різновидом нефор-

мального навчання і використовується на додачу до академічного. Підібрані та вчасно розказані історії дослідниця вважає основним фактором успішності сторітелінгу (Маковецька-Гудзь Ю. А., 2017).

Технологія «сторітелінг» у початковій ланці Нової української школи є однією з-поміж провідних методик навчання молодших школярів. Тренерка міжнародного проекту «Читання та письмо для розвитку критичного мислення» І. О. Большакова, що взяла участь в оновленні програм для початкової школи у спільному проєкті Міністерства освіти та EdEra, розповіла про технологію «сторітелінг» та її застосування під час уроків української мови в початковій школі (Большакова І. О., 2017). У своїй розвідці дослідниця зробила припущення, що вміння педагогів закладів дошкільної освіти послуговуватися цією методикою дозволить усвідомлено готувати старших дошкільників до навчання в Новій українській школі.

Застосування технології «сторітелінг» у навчанні молодших школярів досліджували А. В. Ковач, В. О. Хила, Т. М. Мочан, дійшовши висновку про досягнення значних результатів через розповіді цікавих та пізнавальних історій (Ковач А. В., 2018). Під час навчання учнів початкової школи англійської мови К. О. Симоненко успішно застосовувала технологію «сторітелінг» (Симоненко К. О., 2015). Це зумовлювало якісне та швидке опанування здобувачів освіти навчальним матеріалом.

Вітчизняні науковці та практики також послуговувались технологією «сторітелінг» для здійснення дошкільної освіти. На шпальтах фахового всеукраїнського журналу для педагогів дошкільної освіти «Дошкільне виховання» К. Крутій і Л. Зданевич назвали сторітелінг мистецтвом розповідання й уперше звернули увагу спеціалістів на те, що за допомогою сторітелінгу можна зацікавити й мотивувати старших дошкільників до пізнання (Крутій К., Зданевич Л., 2017). Основні структурні компоненти сторітелінгу, що неабияк

позначаються на розвитку мотивації в дітей дошкільного віку стосовно вивчення рідної мови, виявили О. Б. Полєвікова та І. О. Левик і розробили методику їх використання в ЗДО (Полєвікова О. Б., Левик І. О., 2019). Як видно, вітчизняні дослідження технології «сторітелінг» у дошкільній освіті обмежувалися можливостями мовленнєвого розвитку дітей.

Одним із завдань реформування дошкільної освіти є виховання особистості, що відкрита для сприйняття нового досвіду, здатна до усвідомленого та відповідального вибору в різних життєвих ситуаціях, прагне до реалізації своїх можливостей. У БКДО зазначено, що на порозі навчання в школі дитина «Проявляє особистісні якості (самостійність, відповідальність, працелюбність, лідерство, людяність, спостережливість, справедливість, ініціативність, активність, креативність та інші) у взаємодії з іншими людьми» (БКДО, 2021, с. 36).

Останнім часом загострилася суперечність, що зумовлена нагальною об'єктивною потребою у психологічній спрямованості педагогічної діяльності й водночас здебільшого психологічною неосвіченістю вихователів, що виявляється в намаганні штучно розкласти виховання особистості дитини на окремі складники, а освітній

процес – на освітні напрями. Проте оскільки дитина цілісна, іноді важко передбачити, що спричинять у її розвитку педагогічні впливи. Обрання технології «сторітелінг» не випадкове. Передбачалось, що навчені педагоги в подальшому будуть застосовувати її у власній професійній діяльності для виховання базових якостей особистості старших дошкільників. Ураховувалось, що технологію «сторітелінг» старші дошкільники будуть у майбутньому опановувати як учні нової української школи, а сформовані у старшому дошкільному віці базові якості особистості стануть підґрунтям успішного навчання в початковій школі.

Тож провідне завдання викладання теми «Застосування технології «сторітелінг» для формування базових якостей особистості старших дошкільників» – розвинути професійну компетентність педагогів закладів дошкільної освіти щодо застосування технології «сторітелінг» із метою формування базових якостей особистості здобувачів дошкільної освіти.

Мету дослідження було досягнуто завдяки реалізації авторського підходу, що передбачає систему послідовних кроків у викладанні теми та можливості для здобувачів післядипломної освіти її успішного засвоєння (див. Таблицю 1).

Таблиця 1.

Авторський підхід до розвитку професійної компетентності педагогів закладів дошкільної освіти щодо складання повчальних історій з метою формування базових якостей особистості старших дошкільників

Викладач	Здобувачі післядипломної освіти
Розкрито	Дізналися
сутність технології «сторітелінг»	кожна сторі – це оповідка, але не кожна оповідка – сторі
функції технології «сторітелінг» в освітньому процесі	пропагандистська (інструмент переконання), об'єднувальна (інструмент розвитку колективної культури, спільної ідентичності), комунікативна (інструмент підвищення ефективності спілкування), знаряддя впливу (розширює арсенал засобів мотивації), утилітарна (найпростіший спосіб донести зміст)

найважливіші характеристики сторі:	мотивувальна, емоційна, когнітивна
механізм психолого-педагогічного впливу на особистість за допомогою сторі	слухаючи сторі, старший дошкільник «приміряє» на себе досвід та образ її героя, хоче бути схожим на нього, формуючи так базові якості слухача
можливі сюжети повчальної сторі:	день бабака, шлях героя, боротьба з монстром, квест, попелюшка
складники повчальної історії	подія, контент, герой, нотки драматургії, наочне оформлення, деталі та емоції, логічний висновок без моралізаторства
термінологічне пояснення суті базових якостей особистості та їхньої психологічної природи	формується опосередковано, потребують мотивації, емоційного впливу
базові якості старших дошкільників	активність, відповідальність, ініціативність, креативність, самостійність, спостережливість, справедливість, чуйність, шанобливе ставлення до людей різного віку тощо
Надала	Створили
інструментарій для першої спроби складання власної повчальної історії (сторі) для старших дошкільників – бланк Майстер-клас «Створи свою історію»	авторські сторі, що спрямовані на формування базових якостей особистості старших дошкільників
можливість поділитися власними сторі у паперовому або електронному форматі	банк власних сторі на блозі «Навчання для майбутнього» та в закритій педагогічній спільноті на ФБ «Дошколярики Миколаївщини»

Джерело: складено самостійно

На Рисунку 1 наведено загальний вигляд навчального інструменту – шаблону, що педагоги отримували від викладача для написання власних історій, що спрямовані на формування базових якостей особистості у їхніх вихованців.

Шаблон надрукований на двосторонньому аркуші формату А 4 в альбомному розташуванні. Під час складання опрацьованого шаблону отримуємо книжку формату А 5. Коли навчання на курсах підвищення кваліфікації було переведено в дистанційний формат, шаблон запропоновано опрацьовувати й здавати в електронному вигляді.

Створюючи власні сторі, педагоги вигадували або обирали з життя різноманітні події, вводили різних героїв сторі: дітей, тварин, казкових істот і навіть неживих істот. Виявляли свою креативність та літературні здібності. Не обходилося і без плагіату, що давало привід опрацьовувати питання академічної доброчесності. Нову функцію ресурсу «Padlet» – універсальної онлайн-дошки: «не можу малювати» – було застосовано під час ілюстрування авторських історій. Малюнки, які розміщено в цій публікації, створені за допомогою цієї функції для унаочнення змісту оповідок.

Рисунок 1

Майстер-клас «Створи свою історію...»
Тренер: Олійник Лія Миколаївна

(Напиши назву своєї історії, вкажи на розвиток якої базової якості її спрямовано)

(Напиши своє Прізвище та ім'я)

Видавництво liyalno1@gmail.com

Тираж 1 примірник © 2022 *(місце для картинки)*

У... <i>(Опишіть тут місце події)</i> _____ _____ _____ Жив – був <i>(Опишіть головного героя або героїню)</i> _____ _____ _____ Одного разу <i>(Щось відбувається і починається дія)</i> _____ _____ _____ І ось... <i>(Що робить герой і чого він хоче добитися?)</i> _____ _____ _____ _____	Однак... <i>(Щось іде не так)</i> _____ _____ _____ Тоді... <i>(Наш герой намагається розв'язувати проблему?)</i> _____ _____ _____ <i>(Вийшло чи ні?)</i> _____ Накінець <i>(Закінчить історію)</i> _____ _____ _____ _____

Джерело: складено самостійно

Наведемо приклади найбільш вда-
лих історій, відібраних експертним оці-
нюванням 354 історій, що спрямовані на
формування базових якостей особистості
старших дошкільників (активність, само-

стійність, креативність, відповідальність),
авторами яких були педагоги в ході на-
вчальних занять із підвищення кваліфікації
в МОППО.

АКТИВНІСТЬ

«Дружна родина»

Автор: Коваль Катерина

У маленькому, але гарному місті, жила дівчинка Поліна зі своєю родиною. Вона була чемна, дружелюбна, старанна та відповідальна.

У вільний від садочка час маленька розумничка залюбки відвідувала секцію акробатики у спортивній школі.

Одного разу мама сказала донечці, що вони не підуть сьогодні на тренування, бо його скасували і наступне заняття буде через тиждень. Почувши новину, дівчинка засумувала, бо згадала, що вправлятися з акробатики треба постійно за графіком.

Тоді Поліна запропонувала батькам потренуватися вдома всією родиною. Мама з татом охоче підтримали свою донечку. Дівчинка старанно виконувала акробатичні вправи й показала свої вміння, чого досягла, займаючись улюбленою справою.

Батьки були приємно вражені, що донечка не знехтувала і сумлінно виконала настанови тренера, активно й цікаво провела час із родиною.

САМОСТІЙНІСТЬ

«Як Мишко став самостійним»

Автор: Димчук Наталія

У великому лісі серед розлогих дерев стояв будиночок, де жила мама Ведмедиця зі своїм синочком Михаськом.

Вона любила свого синочка і піклувалася про нього. Хоч Михась і був дорослим, йому вже виповнилося п'ять років, та матуся й досі годувала його з ложечки, одягала та взувала. Ведмедик так до цього звик, що вже й нічого сам не хотів робити.

Одного сонячного дня, поклавши синочка спати, мама Ведмедиця вирішила піти в магазин і купити йому смачного морозива.

Тільки-но вона пішла, Михась прокинувся і почав кликати маму. Зрозумівши, що її немає вдома, він вирішив подивитися, чи не йде, бува, його матуся.

Підійшовши до вікна, Ведмедик помітив, як на подвір'ї весело грають м'ячем Зайчик із Білочкою і захотів з ними побавитись.

«Але хто ж мене вдягне, якщо мами немає вдома», – подумав Ведмедик.

«Та ні, краще залишусь удома», – вирішив він.

Бажання погратися виявилось сильнішим за його лінощі. Він узяв речі та почав одягати їх, але в нього нічого не виходило. Звикши, що його завжди одягає матуся, Вед-

медик доклав великих зусиль, і все ж одягнувся. На radoцax він швиденько вибіг на подвір'я до своїх друзів.

Повернувшись із магазину, мама Ведмедиця не повірила своїм очам. На подвір'ї весело грався її синочок.

«Невже він сам одягнувся?» – здивувалася вона.

«Так, тепер мій Михась може самостійно одягатися, йому більше не потрібна моя допомога», – зраділа Ведмедиця й усміхнена пішла готувати вечерю.

Відтоді Михась сам одягався, а мама не могла натішитись своїм уже таким самостійним синочком.

КРЕАТИВНІСТЬ

«Ромашки в січні»

Автор: Якушкіна Віта

Одного разу на підвіконні гарного та великого будинку сиділи котик Мурчик та його товариш песик Джек, а за вікном була справжня біла зима, що здавалася казковою та чарівною.

Але від цього котику Мурчику ставало сумно, бо він дуже хотів, щоб швидше настало літо та нарешті вдихнути свіжий аромат духмяних ромашок, що він так любив нюхати.

– А ти хочеш, щоб зараз настало літо? – запитав песик Джек.

– Зараз? – перепитав котик. – Звісно хочу! Але так не буває.

Песик Джек дістав аркуш паперу та коробку з кольоровими олівцями. Через кілька хвилин

Джек показав свій малюнок засмученому Мурчикові.

На аркуші паперу з зеленої травички виглядали голівоньки ромашок, а над ними в куточку виблискувало яскраве сонечко і літали різнокольорові метелики.

– Це ти так гарно вигадав! – вигукнув котик радісним голосом. – Я ще ніколи не бачив узимку ромашок!

А за вікном усе ще падав пухнастий сніг, котик та песик дивилися на гарні квіти й здавалося їм, що настало тепле ромашкове літо. І стало їм по-особливому тепло та радісно!

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

«Вчинок Сашка»

Автор: Якушевська Катерина

Був собі хлопчик Сашко. Він жив зі своєю великою родиною в невеличкому, але за тишному будиночку, де панували любов і тепло. Дуже любив Сашко тварин. І вдома в нього жили котик Тимофій, хом'ячок Джері та акваріумні рибки. Батьки змалку привчали дітей піклуватися про тварин, доглядати їх. Коли Сашко виймав хом'ячка з клітки,

мама завжди застерігала його: «Дивись, сину, щоб Тимофій не скривдив Джері!»

Одного разу, коли Сашко грався з хом'ячком, його покликали друзі до двору погратись у піжмурки. Хлопчик вискочив на вулицю, залишивши Джері на підлозі. Час із друзями промайнув швидко. Повернувшись додому, Сашко зустрів стурбовану маму.

– Сину, чому клітка відчинена? Де наш Джері?

– Мабуть, це Тимофій відчинив клітку та з'їв його, – випалив відчайдушно Сашко.

– А ось де ти! – закричала мама, побачивши Тимофія. – Як тобі не соромно! Що ти накоїв?

Кім нічого не розумів. Він дивився на маму своїми сірими оченятами й лагідно муркотів. Сашкові стало соромно. «Що ж я накоїв!?» – прошепотів він. Мама схопила kota і потягнула до комори. Це все через мене: Джері зник, Тимофія покарали. Вони ні в чому не винні!

Під час вечери Сашко нічого не їв і мовчав. Йому було соромно і сумно. Мама помітила це.

– Що з тобою, сину? – запитала вона.

– Мамо, Тимофій не винен, це я! Я побіг гратися на вулицю і забув зачинити Джері!

– То через тебе я покарала котика?! Як тобі не соромно?!

– Пробач, матусю. Я більше так ніколи не вчиню!

Аж раптом від ящика з овочами почувся шурхіт. Що це? Сашко підбіг і побачив Джері, який із задоволенням гриз капустяний листочок.

– Ура! Знайшовся! – закричав радісно Сашко.

Мама випустила Тимофія з комори. Сашко посадив Джері у його будиночок, нагодував смаколиками своїх улюбленців, що дуже зголодніли, і попросив вибачення: «Вибачте мені, друзі! Я ніколи більше так не вчиню!»

Настала ніч. Сашко ліг відпочивати. У клітці, у своєму будиночку тихесенько шарудів Джері. А на ліжечку, біля Сашка, влостився Тимофій та муркотів йому коліскову.

За результатами експертного оцінювання 2022–2023 років вчителів-логопедів закладів дошкільної освіти Миколаївщини, проведеного за 354 авторськими сторі, що написали педагоги під час навчання на курсах підвищення кваліфікації протягом 2019–2022 років, відібрано 50, які увійдуть до регіональної збірки «Застосування технології «сторітелінг» з метою формування базових якостей особистості старших дошкільників» (запланована до друку у 2024 році).

Підтверджено, що «сторітелінг» як технологія розповідання повчальних історій має потенціал для формування базових якостей особистості майбутнього школяра Нової української школи.

Визначено, що під час опрацювання теми «Застосування технології «сторіте-

лінг» для формування базових якостей особистості старших дошкільників» передбачено досягнути розвитку професійної компетентності педагогів закладів дошкільної освіти.

Висновки та перспективи дослідження проблеми.

Вітчизняний та зарубіжний досвід застосування технології «сторітелінг» на різних освітянських ланках доводить, що інформацію, що надана у вигляді повчальних історій (сторі), краще сприймають та засвоюють здобувачі освіти. У дошкільному дитинстві сторі педагогів, що складені з урахуванням їхнього емоційного, мотиваційного та когнітивного потенціалу за певними правилами, мають виховний вплив на формування базових якостей особистості дошкільників.

У публікації висвітлено авторський підхід із розвитку професійної компетентності педагогів закладів дошкільної освіти щодо складання повчальних історій для формування базових якостей особистості старших дошкільників.

Систематизовано практичні напрацювання вихователів закладів дошкільної освіти із зазначеної тематики та наведені літературно оброблені приклади їхніх авторських сторі, що спрямовані на формування базових якостей особистості старших дошкільників: самостійності, відповідальності, креативності. Наведені приклади повчальних історій здобувачів післядипломної освіти, що були складені

за шаблоном викладача під час навчання на курсах підвищення кваліфікації, свідчать про свідоме сприйняття педагогів закладів дошкільної освіти структури, її складників і важливих функцій сторі.

Доведено, що сторітелінг як технологія розповідання повчальних історій ефективна для формування базових якостей особистості майбутнього школяра Нової української школи.

Подальше дослідження вбачаємо в можливостях упровадження технології «сторітелінг» у початковій школі для подолання освітніх втрат учнів молодших класів, що пов'язані з травматизацією війною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базовий компонент дошкільної освіти України / Під наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в : Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнева О. Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. – 37 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.
2. Большакова І. О. Українська мова. Технологія «Сторітелінг» / І. О. Большакова. 2017. Сайт НУШ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nus.org.ua/teacher/ukrayinska-mova-tehnologiya-storiteling/>
3. Виховуємо базові якості особистості старшого дошкільника в умовах ДНЗ : методичний посібник / Г. Беленька, Н. Гавриш, С. Васильєва, В. Маршицька, С. Нечай, Г. Орлова, О. Остряньська, О. Полякова, В. Рагозіна, О. Рейпольська, Н. Шкляр ; за заг. ред. Н. Гавриш. – Х. : Мадрид, 2015. – 220 с.
4. Клименюк Н. В., Медведєва С. В., Малікова Л. А. Розвиток креативності в дітей дошкільного віку засобами квесту / Н. В. Клименюк, С. В. Медведєва, Л. А. Малікова // Вересень. – 2022. – № 3 (94). – С. 65–77. DOI: <https://doi.org/10.54662/veresen.3.2022.07>
5. Ковач А. В. Застосування технології «Storytelling» у навчанні молодших школярів / А. В. Ковач, В. О. Хила, Т. М. Мочан // Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачеве, 25–26 жовтня 2018 року) / гол. ред. Т. Д. Щербан. – Мукачеве : МДУ, 2018. – С. 175–176.
6. Крутій К., Зданевич Л. Сторітелінг: мистецтво розповідання, або Як зацікавити й мотивувати дітей / К. Крутій, Л. Зданевич // Дошкільне виховання. – 2017. – № 7. – С. 2–6.
7. Кулик В. Ф. Використання інтерактивної технології сторітелінг в роботі з дітьми дошкільного віку / В. Ф. Кулик. – Полтава, 2022. – 58 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ed.pano.pl.ua/handle/022518134/951>
8. Куцай Т. І. Сторітелінг як важлива інформаційна технологія та ДНК інформації / Т. І. Куцай // Інтегровані комунікації, 2020. – № 8. – С. 42–46. <https://doi.org/10.28925/2524-2644.2019.2.4>
9. Лист МОН №1/12186-23 від 16.08.2023 «Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти». Сайт МОН України [Електронний ресурс]

– Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizaciyu-20232024-navchalnogo-roku-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti>

10. Лівін М. Сторітелінг для очей, вух і серця / М. Лівін. – Київ : Наш формат, 2020. – 184 с.

11. Маковецька-Гудзь Ю. А. Storytelling у педагогічній практиці викладача / Ю. А. Маковецька-Гудзь // Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo Praktycznej «Pedagogika. Teoretyczne i praktyczne aspekty rozwoju współczesnej nauki» (30.03.2017 – 31.03.2017). Warszawa: «Diamond trading tour». 2017. С. 9–13. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/files/scientific_conference_63/63-32.pdf

12. Паламар С. Сторітелінг у професійній підготовці майбутніх педагогів: сучасні інструменти / С. Паламар, М. Науменко // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. – 2019. – Вип. 7. – С. 48–55. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2019_7_7

13. Полевікова О. Б., Левик І. О. Методичні основи розвитку мотивації дошкільників до вивчення рідної мови через сторітелінг // ADVANCESOFSCIENCE: Proceedings of articles the international scientific conference. Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 5 April 2019 [Electronic resource] / Editors prof. L. N. Katjuhin, I. A. Salov, I. S. Danilova, N. S. Burina. – Electron. txt. d. (1 файл 4,6 МВ). – Czech Republic, Karlovy Vary: Skleněný Můstek – Ukraine, Kyiv: MCNIP, 2019. – С. 369–381.

14. Симоненко К. О. Застосування технології «Storytelling» у навчанні англійської мови молодших школярів / К. О. Симоненко, 2015. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.psyh.kiev.ua/Симоненко_К.О._Застосування_технології_«Storytelling»_у_навчанні_англійської_мови_молодших_школярів

15. Сухомлинський В. О. Слово про слово / В. О. Сухомлинський // Вибр. твори : в 5-ти т., Т. 5. – К. : Радянська школа, 1977. – С. 160–169.

16. Egan K. Teaching as storytelling. An alternative approach to teaching and Curriculum in the elementary school / K. Egan. – Chicago, 1989. – 115 p.

17. Rossiter M. Narrative and Stories in Adult Teaching and Learning / M. Rossiter [Електронний ресурс]: Educational Resources Information Center. – 2002. – № 241. – Режим доступу : <http://www.calproonline.org/eric/docs/dig241.pdf>

FAMILIARIZATION OF TEACHERS OF PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS WITH THE TECHNOLOGY OF STORYTELLING FOR THE FORMATION OF BASIC PERSONALITY QUALITIES

Oliinyk Liia,

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
the Department of Theory and Methods
of Preschool and Primary Education
Mykolaiv In-Service Teachers Training Institute
4-a Admiralska Street, 54001, Mykolaiv, Ukraine
liia.oliinyk@moippo.mk.ua*

The scientific-methodical article highlights the individual experience of a post-graduate education teacher in familiarizing teachers of preschool educational institutions of Mykolaiv region with the «storytelling» technology. The use of «storytelling» technology for educational purposes has been updated. The possibilities of the «storytelling» technology in the education

of basic personality qualities in future students of the New Ukrainian School were analysed.

The publication presents the author's unique approach to the enhancement of the professional competence of educators in preschool educational institutions by utilizing educational stories to develop the fundamental personality traits of senior preschoolers.

The national and foreign experience of using the «storytelling» technology at various educational levels proves that the information provided in the form of educational stories is better perceived and assimilated by the students of education. In preschool childhood, stories composed according to certain rules, taking into account their emotional, motivational and cognitive potential, have an educational impact on the formation of basic qualities of preschool children.

This publication describes for the first time the author's approach to the development of the professional competence of teachers of preschool educational institutions regarding the compilation of educational stories for the formation the basic personality qualities of senior preschoolers.

The publication systematises the practical work of preschool pedagogues on the given topic and provides literary examples of the authors' stories aimed at creating the basic personality qualities of senior preschool children: independence, responsibility, creativity.

Keywords: education of basic personality qualities; older preschoolers; post-graduate students; «storytelling» technology.

REFERENCES

1. Baiier, O. M., Bezsonova, O. K., Brezhnieva, O. H., Havrysh, N. V. & Zahorodnia, L. P. ta in. (2021). Bazovyi komponent doshkilnoi osvity Ukrainy [The basic component of preschool education in Ukraine] / Nauk. kerivn. Pirozhenko, T. O. Sait MON Ukrainy. Retrieved from: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (ukr).
2. Bieliienka, H., Havrysh, N., Vasyliieva, S., Marshytska, V., Nechai, S., Orlova, H., Ostrianska, O., Poliakova, O., Rahozina, V., Reipolska, O. & Shkliar, N. (2015). *Vykhovuiemo bazovi yakosti osobystosti starshoho doshkilnyka v umovakh DNZ* [Bringing up the basic personality qualities of an older preschooler in the conditions of primary school]. Ed. N. Havrysh. Kh.: Madryd (ukr).
3. Bolshakova, I. O. (2017). Ukrainaska mova. Tekhnolohiia «Storitelinh» [The Ukrainian language. «Storytelling» technology]. Sait NUSh. Retrieved from: <https://nus.org.ua/teacher/ukrayinska-mova-tehnologiya-storiteling/> (ukr).
4. Egan K. (1989). Teaching as storytelling. An alternative approach to teaching and Curriculum in the elementary school / K. Egan. – Chicago (eng).
5. Klymeniuk, N. V., Medvedieva, S. V. & Malikova, L. A. (2022). Rozvytok kreatyvnosti v ditei doshkilnogo viku zasobamy kvestu [Development of creativity in preschool children by means of a quest]. *Veresen*, 3 (94). DOI: <https://doi.org/10.54662/veresen.3.2022.07> (ukr).
6. Kovach, A. V., Khyly, V. O. & Mochan, T. M. (2018). Zastosuvannia tekhnolohii «Storytelling» u navchanni molodshykh shkoliariv [Application of the «Storytelling» technology in the education of younger schoolchildren]. *Osvita i formuvannia konkurentospromozhnosti fakhivtsiv v umovakh yevrointehratsii* (Ed. T. D. Shcherban). Mukachevo: MDU (ukr).
7. Krutii, K. & Zdanevych, L. (2017). Storitelinh: mystetstvo rozpovidannia, abo Yak zatsikavyty y motyvuvaty ditei [Storytelling: the art of telling, or How to interest and motivate children]. *Doshkilne vykhovannia*, 7 (ukr).
8. Kulyk, V. F. (2022). Vykorystannia interaktyvnoi tekhnolohii storitelinh v roboti z ditmy

doshkilnoho viku [The use of interactive storytelling technology in working with preschool children]. Poltava. Retrieved from: <https://ed.pano.pl.ua/handle/022518134/951> (ukr).

9. Kutsai, T. I. (2020). *Storitelinh yak vazhlyva informatsiina tekhnolohiia ta DNK informatsii* [Storytelling as an important information technology and DNA of information]. *Intehrovani komunikatsii*, 8. Retrieved from: DOI: <https://doi.org/10.28925/2524-2644.2019.2.4> (ukr).

10. Livin, M. (2020). *Storitelinh dlia ochei, vukh i sertsia* [Storytelling for the eyes, ears and heart]. Kyiv: Nash format (ukr).

11. Lyst MON №1/12186-23 vid 16.08.2023 «Pro orhanizatsiiu 2023/2024 navchalnoho roku v zakladakh zahalnoi serednoi osvity». Sait MON Ukrainy [Letter of the Ministry of Education and Culture №1/12186-23 dated August 16, 2023 «The organization of the 2023/2024 academic year in Zahal secondary education institutions». The website of the Ministry of Education and Culture of Ukraine]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizaciyu-20232024-navchalnogo-roku-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti> (ukr).

12. Makovetska-Hudz, Yu. A. (2017). *Storytelling u pedahohichnii praktytsi vykladacha* [Storytelling in the teacher's pedagogical practice]. *Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo Praktycznej «Pedagogika. Teoretyczne i praktyczne aspekty rozwoju współczesnej nauki»*. Warszawa: «Diamond trading tour». Retrieved from: http://xn-e1aajfpcds8ay4h.com.ua/files/scientific_conference_63/63-32.pdf (ukr).

13. Palamar, S. & Naumenko, M. (2019). *Storitelinh u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh pedahohiv: suchasni instrumenty* [Storytelling in the professional training of future teachers: modern tools]. *Vidkryte osvितnie e-seredovyshe suchasnoho universytetu*. Vyp. 7. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2019_7_7 (ukr).

14. Polievikova, O. B. & Levyk, I. O. (2019). *Metodychni osnovy rozvytku motyvatsii doshkilnykiv do vyvchennia ridnoi movy cherez storitelinh* [Methodological foundations of the development of preschoolers' motivation to learn their native language through storytelling]. Czech Republic, Karlovy Vary: Skleněný Můstek – Ukraine, Kyiv: MCNIP(ukr).

15. Rossiter M. (2002). *Narrative and Stories in Adult Teaching and Learning* // Educational Resources Information Center, № 241. Retrieved from: <http://www.calproonline.org/eric/docs/dig241.pdf> (eng).

16. Sukhomlynskyi, V. O. (1977). *Slovo pro slovo* [Word for word]. *Vybr. tvory: v 5-ty t., T. 5. K. : Radianska shkola* (ukr).

17. Symonenko, K. O. (2015). *Zastosuvannia tekhnolohii «Storytelling» u navchanni anhliiskoi movy molodshykh shkolariv* [Application of the «Storytelling» technology in teaching English to younger schoolchildren]. Retrieved from: http://www.psyh.kiev.ua/Симоненко_К.О._Застосування_технології_«Storytelling»_у_навчанні_англійської_мови_молодших_школярів (ukr). *Symonenko_K.O._Zastosuvannia_tekhnolohii_«Storytelling»_u_navchanni_anhliiskoi_movy_molodshykh_shkolariv* (ukr).